

Sygn. akt *I ACa 626/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Sędziowie: SSA Elżbieta Fijałkowska

SSA Piotr Górecki (spr.)

Protokolant: protokolant Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

przeciwko **Skarbowi Państwa- P. (...), P. (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 28 marca 2018 r. sygn. akt XVIII C 1883/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa – P. (...) 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Elżbieta Fijałkowska Małgorzata Goldbeck-Malesińska Piotr Górecki

Sygn. akt IACa 626/18

UZASADNIENIE

Powódka D. W. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Skarbu Państwa – P. (...) oraz Skarbu Państwa – P. (...) kwoty 100.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną przez wydanie prawomocnych orzeczeń niezgodnych z prawem.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 28 marca 2018 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu (sygn. akt XVIII C 1883/17).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Nakazem zapłaty z dnia 5 czerwca 2002 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w postępowaniu upominawczym na skutek pozwu wniesionego przez S. (...) w K. nakazał K. W. oraz D. C., będącymi współnikami spółki cywilnej, aby zapłacili na rzecz wierzyciela kwotę 675.585 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 11 sierpnia 2001 roku do dnia zapłaty. Postanowieniem z dnia 10 czerwca 2011 r., sygn. akt(...), Sąd Okręgowy w Koninie nadał klauzulę wykonalności na przedmiotowy nakaz zapłaty na rzecz nowego wierzyciela, tj. K. (...)w W.. Nowy wierzyciel wnioskiem z dnia 25 października 2011 r. wniósł o nadanie klauzuli wykonalności przedmiotowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko powódce jako małżonkowi dłużnika K. W.. Sąd klauzulowy wyznaczył termin posiedzenia na dzień 30 listopada 2011 r., o czym powiadomił powódkę oraz pouczył ją o skutkach niestawiennictwa i zobowiązał ją do ustosunkowania się do treści wniosku wierzyciela w terminie 14 dni od jego doręczenia. Wobec niepodjęcia przesyłki przez powódkę po jej dwukrotnym awizowaniu, Sąd Okręgowy w Koninie pozostawił ją w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia. Powódka prawidłowo zawiadomiona nie stawiała się na wyznaczone posiedzenie.

Po rozpoznaniu wniosku wierzyciela na posiedzeniu Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z dnia 30 listopada 2011 roku, sygn. akt I Co 55/11, nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Okręgowego w Poznaniu, Ośrodek (...) w K. z dnia 6 czerwca 2002 r., sygn. akt (...)także przeciwko małżonce dłużnika D. W. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową małżonków K. W. oraz D. W..

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła występująca w niniejszej sprawie powódka, wskazując na ustanowienie rozdzielnosci majątkowej, który znany był ponadto poprzednikowi prawnemu wierzyciela. Postanowieniem z dnia 15 października 2012 r., Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił zażalenie powódki (sygn. akt I ACz 1663/12) . Zdaniem Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do uchylenia zaskarżonego postanowienia, albowiem nie sposób wywodzić z przedłożonego przez powódkę oświadczenia dłużników - D. C. oraz K. W. - wiedzy wierzyciela o zawartych przez nich umowach majątkowych małżeńskich. O takiej wiedzy wierzyciela pierwotnego nie może świadczyć także fakt, że wierzyciel ten nie wniósł o nadanie klauzuli wykonalności przysługującemu mu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko powódce na przestrzeni lat 2002-2011, albowiem taka okoliczność nie może być dorozumiana. Wreszcie Sąd Apelacyjny wskazał, iż zajęcie przez powódkę stanowiska w sprawie w złożonym zażaleniu konwaliduje skutki jej niestawiennictwa oraz niewysłuchania przez Sąd I instancji.

W ocenie Sądu Okręgowego roszczenia powódki uregulowane w art. 417 § 1 k.c. nie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem – wbrew stanowisku powódki – orzeczenia obu sądów nie były sprzeczne z prawem, co zostało szerzej omówione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniosła powódka. Podnosząc następujące zarzuty odwoławcze:

1) naruszenie przepisów z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. i art. 217 k.p.c., wyrażające się „błędym i nieznajdującym jakiegokolwiek uzasadnienia w okolicznościach niniejszej sprawy pominięciu zgłaszanych przez stronę powodową dowodów, w tym m.in. z dokumentów znajdujących się w aktach wskazywanych w pozwie postępowania sądowych, z zeznań świadków, czy też z przesłuchania stron wnioskowanych na okoliczności (...)”,

2) naruszenie przepisów z art. 227 k.p.c. oraz art. 236 k.p.c., w zw. z art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c., „wyrażające się w ogólnikowym, nieodpowiadającym przepisom procedury cywilnej, oddaleniu wniosków dowodowych powódki, bez wskazania i wyjaśnienia, które to konkretnie wnioski dowodowe powódki Sąd oddala, a w konsekwencji nie przeprowadzenie przez Sąd m. in. wnioskowanego w pozwie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność wysokości szkody wyrządzonej powódce (...)”,

3) naruszenie przepisów postępowania, a to art. 139 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., „wyrażające się w błędnym przyjęciu, że okoliczność rzekomego podwójnego awizowania korespondencji w sprawie (...) Sądu Okręgowego w Koninie, która to korespondencja nigdy do powódki nie dotarła i o której nie mogła ona w listopadzie 2011 r. mieć

wiedzy - przy jednoczesnym nieprzeprowadzeniu wnioskowanych przez powódkę dowodów wykazujących przeciwny stan rzeczy, niż mający wynikać li tylko z błędnie pojmowanej przez Sąd fikcji prawnej doręczenia, o której stanowi przepis art. 139 § 1 k.p.c. - miałyby (ta okoliczność) kreować jakieś niewzruszalne domniemanie „skutecznego” doręczenia powódce korespondencji w w/w sprawie(...)”,

4) naruszenie przepisów postępowania, a to przepisów art. 787 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 41 § 3 k.r.o., w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie w dniu 20 stycznia 2005 r. ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2004, Nr 162, poz. 1691) , „wyrażające się w niedostrzeżeniu przez Sąd, że postanowienie w sprawie(...) Sądu Okręgowego w Koninie zapadło bez jakiegokolwiek wiedzy, powódki o toczącym się postępowaniu, wydane zostało w warunkach nieważności postępowania i - co najważniejsze - wydane zostało bez jakiegokolwiek umożliwienia powódce wypowiedzenia się, a więc braku jej obligatoryjnego wysłuchania przez Sąd pierwszej instancji (...)”,

5) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. „wyrażające się w tym, że sąd w ramach wskazania podstawy faktycznej wyroku winien był wyjaśnić i uzasadnić dlaczego nie przeprowadził zgłaszanych przez stronę wniosków dowodowych (...)”,

6) oczywiste naruszenia przez Sąd orzekający art. 41 § 3 k.r.o. oraz art. 417 k.c., poprzez błędne niezastosowanie.

Ponadto autor apelacji wniósł o przeprowadzenie przez sąd odwoławczy szeregu dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach spraw o sygn. akt (...) Sądu Okręgowego w Koninie, (...) tegoż sądu, postanowień tutejszego sądu z 16 października 2012 r. ((...) i (...)) oraz akt komorniczych (...) komornika przy Sądzie Rejonowym w (...)Nadto skarżący domagał się przeprowadzenia dowodów z opinii biegłego z zakresu rachunkowości oraz rzeczoznawcy majątkowego na okoliczność szkody „wyrządzonej powódce”.

W oparciu o powyższe zarzuty powódka wniosła o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie
- 2) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości - w szczególności wobec nie nierozpoznania przez Sąd istoty sprawy - i przekazanie sprawy w całości Sadowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania,
- 3) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania według - przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa – P. (...)kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd odwoławczy podziela ustalenia faktyczne sądu I instancji za wyjątkiem dokonanej częściowo oceny postępowań sądowych w sprawach sygn. akt (...) i (...)

Sąd drugiej instancji podziela przy tym pogląd sądu I instancji, że w przedmiotowej sprawie uprzednie stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie było wymagane dla dochodzenia roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa z uwagi na egzekucyjny charakter sprawy. Zgodnie bowiem z art. 767⁴ § 3 k.p.c. w sprawach egzekucyjnych skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie przysługuje (postanowienie z dnia 14 października 2010 r. Sądu Najwyższego, sygn. akt I CNP 24/10).

Rację miał autor apelacji podnosząc zarzuty procesowe, co wskazujące na pominięciu istotnych okoliczności dotyczących procesowania pierwszo-instancyjnego w sprawie (...) jak i postępowania zażaleniowego w sprawie (...)

Nie ulegało żadnej wątpliwości, że po wpłynięciu do Sądu Okręgowego w Koninie wniosku S. (...) o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z 5 czerwca 2002 r.

((...)), sąd wyznaczył małżonce dłużnika 14 dniowy termin do odpowiedzi na wniosek (k. 9). Drugie doręczenie tego zarządzenia nastąpiło w trybie doręczenia zastępczego o którym mowa w art. 139 § 1 k.p.c. w dniu 24 listopada 2011 r., a zatem termin do wykonania zarządzenia upływał z dniem 8 grudnia 2011 r. (7 dni pozostawania pisma na poczcie oraz 7 dni na wykonanie zarządzenia). Tymczasem Sąd Okręgowy w Koninie wyznaczył rozprawę na dzień 30 listopada 2011 r., a więc przed upływem wskazanego wyżej dwutygodniowego terminu, po czym w tym samym dniu wydał postanowienie o uwzględnieniu wniosku. Niewątpliwie takie procesowanie było uchybieniem procesowym. Dodać jednak trzeba, że wydanie postanowienia w dniu 30 listopada 2011 r. nie było dotknięte nieważnością postępowania, albowiem powódka została powiadomiona o terminie rozprawy w sposób prawidłowy, tj. w drodze doręczenia zastępczego.

Po raz pierwszy powódka (w tamtym postępowaniu żona dłużnika) mogła się odnieść merytorycznie do wniosku dopiero w zażaleniu na powyższe postanowienie z dnia 30 listopada 2011 r. Zauważyć trzeba, że domniemanie skutecznego doręczenia zastępczego można obalić, jednakże w swoim zażaleniu powódka domniemania tego nie wzruszyła, a nawet wniosku żadnego w tym zakresie nie formułowała. Podnosiła natomiast, że o umowie majątkowej małżeńskiej wiedział wierzyciel i na dowód tego przywołała oświadczenie D. C. i K. W. oraz – co ważne – wniosła o powołanie ich na świadków (k. 30). Tymczasem sąd drugiej instancji rozpoznając zażalenie w uzasadnieniu swojego postanowienia z 15 października 2012 r. oddalającego zażalenie (sygn. akt (...)) kwestię świadków pominął stwierdzając jedynie, że „pisemne oświadczenie dłużników” nie mogło stanowić dowodu na okoliczność wiedzy wierzyciela o ustroju majątkowym małżonków (k. 31).

Tak więc przyjmując nawet, że oba postanowienia były obarczone uchybieniami mogącymi prowadzić do niezgodności tych orzeczeń z prawem to jednak brak było podstaw do uwzględnienia roszczenia powódki. Powódka nie wykazała bowiem szkody, o czym zasadnie wspomniał sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika domagała się w pozwie zasądzenia kwoty 100.000 zł bez jakiegokolwiek wskazania konkretnych podstaw tego wyliczenia i źródła szkody. Powódka ograniczyła się w pozwie jedynie do lakonicznego podania, że „wszczęte postępowanie egzekucyjne” doprowadziło „do wyrządzenia jej dotkliwej szkody majątkowej” szacowanej „co najmniej na kilka tysięcy złotych”. Na okoliczność wysokości szkody, wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego „z zakresu rachunkowości oraz rzeczoznawcy majątkowego”. Nie wiadomo więc, co miałyby być przedmiotem badania i oceny biegłych. Niewątpliwie przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych nie może stanowić drogi do uzupełnienia przez stronę materiału dowodowego, w sytuacji gdy jest on niekompletny. Rolą biegłego nie jest też poszukiwanie faktów i ich ustalanie. Biegli formułują bowiem swoje wnioski na podstawie już zebranych faktów oraz dowodów. Skoro powódka nie wskazała bliżej w czym konkretnie upatrywała swoją szkodę oraz nie przedstawiła żadnych prób szacunku szkody, powołanie biegłego (biegłych) było w tych okolicznościach bezprzedmiotowe. Żądanie, aby dowód z opinii biegłych przeprowadził sąd odwoławczy, nie zasługiwało więc na uwzględnienie.

Nie było żadnych podstaw, aby sąd odwoławczy dodatkowo, a niekiedy ponownie przeprowadzał dowody z dokumentów wskazanych w apelacji i to na okoliczności już wykazane czy wręcz niesporne. Przede wszystkim trzeba zauważyć, że praktycznie wszystkie dokumenty wymienione w apelacji znajdowały się w aktach o sygn. ICo 55/11. Nie było też podstaw do przeprowadzenia dowodu z akt egzekucyjnych (...) i to na niesprecyzowane bliżej okoliczności. Jak się wydaje, powódka upatrywała szkodę w zajęciu jej majątku, jednak bliżej – jak już wspomniano – kwestii tej nie sprecyzowała.

Chybiony okazał się zarzut naruszenia przepisów postępowania, a to przepisów art. 787 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 41 § 3 k.r.o., w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie w dniu 20 stycznia 2005 r. ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2004, Nr 162, poz. 1691), „wyrażające się w niedostrzeżeniu przez Sąd, że postanowienie w sprawie (...) Sądu Okręgowego w Koninie zapadło bez jakiegokolwiek wiedzy, powódki o toczącym się postępowaniu”. Jak już wcześniej wspomniano, postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 30 listopada 2011 r. zapadło po prawidłowym doręczeniu wezwania powódki na rozprawę. Nastąpiło to w trybie doręczenia zastępczego, a domniemania doręczenia powódka nie obaliła.

Nie był trafny zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. „wyrażające się w tym, że sąd w ramach wskazania podstawy faktycznej wyroku winien był wyjaśnić i uzasadnić dlaczego nie przeprowadził zgłaszanych przez stronę wniosków dowodowych (...)”. Przede wszystkim zauważyć wypada, że sąd I instancji uzasadnił przyczyny oddalenia wniosków dowodach powódki wskazując jednoznacznie, że nie miały one istotnego znaczenia dla sprawy. Sąd odwoławczy nie dostrzega takich uchybień w konstrukcji sporządzonego przez Sąd Okręgowy uzasadnienia, które mogłyby być oceniane jako naruszające wymieniony przepis. Niezależnie od powyższego należy przypomnieć, że zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych przypadkach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia.

Nie mógł odnieść zamierzonego skutku prawnego zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 41 § 3 k.r.o. oraz art. 417 k.c., poprzez błędne niezastosowanie. Przesłankami odpowiedzialności deliktowej są: szkoda, zdarzenie, które wywołuje szkodę i związek przyczynowy między szkodą a zdarzeniem. Jak już wyżej wskazano, powód nie wykazał szkody, a zatem nie sposób przyjąć, aby sąd naruszył przepis z art. 417 k.c. regulujący odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Nie został też naruszony art. 41 § 3 k.r.o. w brzmieniu sprzed 20 stycznia 2005 r.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania, sąd odwoławczy oddalił apelację jako bezzasadną (art. 385 k.p.c.).

W pkt 2 wyroku zasądzono od powódki na rzecz Skarbu Państwa – P. (...) 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej (art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie).

Piotr Górecki Małgorzata Goldbeck-Malesińska Elżbieta Fijałkowska
